

TOPOGRAFELEV 1947-1950.

1947: Efter ansøgning om ansættelse som topografelev fik man tilsendt nogle blåkopier, hvorpå man med tush og vandfarve skulle vise sine evner i korttegning og farvelægning. Ikke så lang tid efter tilbagesendelsen fik man brev om ansættelse fra 1. September 1947, og tilsagt til at møde denne dag ved Topografisk afdeling klokken 12,00.

Flere af os var mødt lidt før, og stod og kiggede lidt på hinanden nedenfor ved hovedindgangen, før vi fandt ud af, at vi var der i samme anledning.

Vi marcherede så op til afdelingschefen, Oberst L. Bruhn's kontor, hvor vi blev linet op og fik en velkomsttale. Herefter gik turen ned i kælderen til kommandoofficiantens kontor, hvor vi fik udbetalt vores første månedsløn (ca. 450,00 kr). Herefter blev vi sendt hjem for denne dag med besked om at møde igen næste morgen klokken 9,00.

Næste dag var vi først ved Depotforvalteren. Vi fik udleveret tegne-
rekvisitter, tegnelampe m.v.

Vi fik også udleveret en Tjenstlig Dagbog. Denne skulle føres daglig, både som dokumentation og som personlig huskebog. Derfor tillod jeg mig at notere forskellige andre begivenheder heri. Med støtte i disse notater er denne beretning blevet til.

Det ses i dagbogen, at notaterne bliver færre efterhånden. Om det var, fordi vi var ved at blive "Topografer" kan jeg ikke huske.

Nogle af rekvisitterne måtte vi dog have byttet igen. Vi fik så (som alle andre) noget, som depotforvalter Devantier hentede op af "sin egen skuffe".

Nå, men vi fik anvist plads i Lille Tegnesal, hvor der på grund af udkommando var god plads. Vi blev sat igang med at røre tush og tegne streger m.v.

Vi prøvede både streger af forskellig tykkelse, kurver, signaturer m.v. det var ikke så nemt, som man troede.

Hvis vi af bare livslyst kom til at fløjte, fik vi omgående at vide af en ældre hjemmевærende Korpsofficiant at "dette er ikke noget snedkerværksted".

FARIMAGSGADE. Den 4. Oktober blev elevholdene 1946 og 1947 flyttet ud i Farimagsgade. Det var en stor patricierlejlighed på første sal i en hjørneejendom ved Gyldenløvesgade.

I forvejen befandt en del af Geodætisk Afdeling I med Professor E. Andersen sig her.

Vi blev anbragt i 3 stuer "en suite" med vor lærer, Korpsofficiant A. Petersen i midten. Korpsofficianten blev i vor daglige tale benævnt "Gammelfar" eller "Korpsen". Han var en uhyre rar og omgængelig mand, og en dygtig og tålmodig tegnelærer. "Det skal nok komme engang" var hans standardudtryk, når han så nogle vore kradserier. Han havde jo også ret for de fleste.

Tegneøvelserne fortsatte, men allerede 13. November blev vi sat i arbejde med at tegne de utallige grønlandske blade i 1:50 000.

Dette arbejde fortsatte vinteren over frem til øvelsesmålingen næste sommer.

Af notaterne fremgår dog, at vi også havde anden tidsfordriv. I November begyndte vores "tossedede væddmålperiode". To mand skulde spise henholdsvis et rugbrød og et sigtebrød uden at drikke vand til. Det lykkedes. Eenmand skulle drikke en flaske cykelolie. Denne løb desværre lige igennem, så både bukser og stolesæde var olierede bagefter. Der blev også spist en meter klisterpapir af det væmmelige brune.

I December fortsatte løjerne med en flaske kogesprit. To mand var syge i flere dage efter.

Vi havde også nogle ødelæggende tendenser, f.eks. blev der knust en stol, 2 gange væltet tush udover et kort og knækket en nøgle.

Så tog vi på en fortjent lang juleferie.

1948: I Januar begyndte den teoretiske undervisning i "Topografisk Måling", 2-3 gange om ugen, hver gang i 2-3 timer. Den blev givet af afdelingschefen, Oberst L. Bruhn, som var yderst dygtig, men også krævende. Der blev ikke sovet i disse timer. Hvis nogen begyndte at nikke, så var kuren: "OP at stå, vinduerne op".

Iøvrigt siger notaterne om Januar ud for en uge "surt og trist", og for de næste to uger står der "Værre skæg".

I Februar fortsætter ødelæggelserne med en tavle og samme stol bliver ødelagt 4 gange.

Nu var også spillelidenskaben kommet over os. Et notat siger "snuppet i damspil og rygning af Gammelfar". I Marts endnu en stol, i et væddemål blev spist 16 øre og ud for en uge står "spiller klink". En anden dag er noteret "Fødselsdag, øl, ah".

I April er noteret "Spist en Gynghehest" (et af datidens humoristiske blade, på størrelse med et nutidigt Anders And hefte) samt ud for hele måneden noteret "spiller mousel".

At vi tilsyneladende var nogle skarnsunger, har nok sin grund i, at vi lige var sluppet ud af den gamle flinke- og tæveskole til en friere form for undervisning.

Sidst på måneden startede forberedelserne til øvelsesmålingen på Erimitagesletten.

4. Maj startede vi ude på "Sletten". Basen var Landmålerstationen i Hjortekær (den ved tårnet).

Allerede 12. Maj knækkede et stadie under supplerende nivellement. Ellers er der ingen notater, så vi er nok ved at blive voksne. Ellers gik tiden med det sædvanlige målerarbejde i hold på 2 mand. I Juli, hvor Hindbærrebe var ved at modnes, lavede vi polygonmåling i Stampekov. Herunder måtte Gammelfar ofte bruge sin fløjte for at finde os

Vejret må have været fint den sommer. Der er kun noteret 2 regnvejrsdage og ingen ondtvejrdsdage.

I August-September lavede vi eksamensmåling, der blev revideret af afdelingschefen.

20. September var vi tilbage i Farimagsgade. Vi lavede regnskab og færdigjorde målepladen. Notaterne siger "slået 8 streger til tidsfordriv og spillet mousel".

Oktober er fri for notater. Vi blev sat igang med at tegne lineært på målebordsblade.

I November begyndte teorien igen, nu 2 gange ugentlig. Atter notater i dagbogen. Vi havde Oberstens stol under behandling. Den gik i stykker 5 minutter før hans ankomst og blev kun nødtørftigt repareret. Selvfølgelig faldt den sammen under ham. Vore hølige grin blev taget meget unådigt op.

Vi spiste også skrå, med det resultat, at en måtte gå tidligt hjem. En anden dag legede vi gemmeleg.

En anden dag, hvor Gammelfar var ved tandlægen, havde de 2 hold en mægtig kamp tværs over hans kontor med slangebøsser, parir og clips. Vi var derfor udstyret med papkasser på hovedet med udskårne huller til øjnene. Da det gik hårdest til, kom Gammelfar tilbage. Det havde vi ikke ventet. Han blev lidt vred. "Det vil jeg faneme ikke ha", stammede han. Så det gjorde vi aldrig mere.

I December tegner vi stadig målebordsblade og har teori. Eneste Notat er fra den 8. December, hvor en havde vundet 500 kr. og gav en kasse øl.

Så holdt vi en dejlig lang juleferie.

1949: I Januar fortsætter teorien. Vi tegner stadig lineært på målebordsblade. Men der er også et par notater, nemlig den 4. januar "bål på bordet" og den 13. "æblekamp". Vi er ved at ligne os selv igen.

I Februar blev en lukket inde i et skab. Vi andre tændte vores piber og cigaretter og blæste ind gennem nøblehullet i lang tid. Mande nærmest faldt ud bagefter.

Nogle af os havde næsten fra starten også kommet sammen i fritiden, gik på værtshus sammen og kom sammen i hjemmene. Den 11. Februar 1949 var vi tre, der klippede hinanden korthårede efter den nye mode. Vi måtte alle til frisøren næste dag for at få det justeret. Jeg har beholdt denne frisure siden.

Ud over dette tegner vi stadig målebordsblade, har teori, og som noget nyt blev vi hver Mandag sendt på universitetet til undervisning i Grønlandsk.

Det samme gælder Marts og April. I disse måneder er der ingen notater.

1. Maj tog vi på øvelsesrekognoscering i Hjortekær og omegn. Vores lærer var C.V. Nielsen. Denne øvelse strakte sig frem til 15. Juni, hvor tog hjem for at gøre klar til den næste opgave, nemlig nymåling af Karup Flyveplads. Der er ingen notater i denne periode.

1949: Nymåling af Karup Flyveplads.

Det var afdelingens ønske, at topografeleverne efter øvelser i målebordsmåling fik mere rutine heri. Der blev så sommeren efter fundet passende praktiske opgaver, f.eks.:

1948: Det nyinddæmmede areal på Amager	Hold 1946
1949: Karup Flyveplads	Hold 1947
1950: Tirstrup Flyveplads	Hold 1948
1951: Skrydstrup Flyveplads	Hold 1949

Alle opgaver udførtes for Forsvarets Bygningstjeneste.

Der målttes i 1:10 000 med 1 m. ækvidistance.

Hold 1947 drog afsted 20. Maj 1949 med tog fra København til Karup, hvor vi ankom klokken 20,30. Vi havde et par dage før afsendt måleudstyret og vore egne tunge kasser.

Vi blev indkvarteret i en stor barak beregnet til 200 mand. Vi 6 mand boede parvis i stuer beregnet til 10 mand, så vi havde god plads. Desuden brugte vi et fjerde rum til materiel. Ellers var barakken, der lå i udkanten af lejren, ubeboet.

Vor leder, C.V. Nielsen, blev indkvarteret i officerskvarteret.

Vi brugte 2 dage til at hente materiellet på Karup station og klar gøre det. Hele flyvepladsens areal, der dengang var dobbelt så stor som nu, var opdelt i felter, der svarede til en normal måleplade. Udover selve flyvepladsen skulle også indflyvningszonerne for enden af start- og landingsbanerne måles i en vis bredde og afstand.

Arealet bestod udover startbaner, rullebaner, lejre, hangarer og vejnet af mindre plantager, heder og moser, landbrugsarealer m.v. Der var ret øde i store dele heraf.

Daværende Kaptajn Wenzel Petersen (senere afdelingschef) havde i forvejen indmålt forskellige fikspunkter og nivellementslinier.

Disse fikspunkter brugte vi så et par dage til at finde, afmærke med flag og markere på arbejdskortet. Dette var målebordsblade fra 20'erne, så det var yderst vanskeligt at finde ud af, hvor vi var.

Herefter gik det løs med selve målebordsmålingen. Vi arbejdede selvstændig på et felt sammen med en tildelt soldat som hjælper

Disse soldater var en sjov bande, der ikke havde meget tilovers for at skulle traske rundt i lyngen sammen med os. Det var mest hangarfejere og lignende, der fik soldatertiden til at gå med at læne sig op af en kost. Nå, efter nogle få episoder lykkedes det at motivere dem nogenlunde.

Det var også heldigt, at vi for det meste fik lov at beholde vor tildelte mand i hele perioden.

"Min soldat" var 1308, civilt erhverv var skibsreder, idet han lejede kanoer ud på Skjern Å (før den blev udrettet). En herlig type, og vi havde det rart sammen. Da andre af soldaterne havde haft lidt arbejdsvægring (indberetning blev dog undgået) skulle han jo også prøve. Midt i en observation faldt stadiet til jorden, og han kom ind og lagde sig ned. "Nu kan du hilse ham C.V. og sige, at 1308 ikke gider mere". Nå, jeg lagde mig ned ved siden af, og efter at have gloet på hinanden i en halv times tid uden et ord, lød det "Nå, hvor mange flere koter skal vi have hakket idag". Herefter aftalte vi altid dagens opgave, inden vi gik igang.

Andre af soldaterne var landmænd, bryggeriarbejdere m.v. bl.a. var en af dem (1260) Københavns mester i Weltervægt. En lille rap fyr, helt OK. Det var f.eks. ham, der lærte os at spise barberblade. Det er ret nemt og ikke farligt. Jeg spiste flere, og er da i live endnu. Der var også en amatørhypnotisør iblandt. Af og til lykkedes det ham at få nogen i trance og opføre sig mærkeligt, bl.a. fik han 4 mand til at marchere rundt som orkester, uden instrumenter.

Vi spiste først i sergentmessen, men blev kort efter degraderet til korporalsmessen. Et godt bytte, for her var meget sjovere. Hvis der manglede noget på bordet, råbte man på messemanden. En dag var der ikke mere brød. "Messemand, mere brød" lød råbet. Han kom ind med et par skiver. Det forslog jo ikke meget, og råbet lød igen. Så kom han ind med et helt, opskåret rugbrød. Vi bestemte så, at han skulle få lov at hente mere brød, og vi spiste og spiste, og det lykkedes os at spise op og råbe på mere. Bagefter opgjorde vi, at hver af os havde spist mellem 14 og 20 rundtenommer rugbrød.

Jeg måtte dog gå en anden vej end de andre til messen, idet en sur Kaptajn påstod, at jeg fløjtede efter hans kone, når jeg passerede hegnet bag hans hus. Jeg anede ikke, hvor manden boede, og jeg fløjter heller ikke særlig godt. Han MÅ have forvekslet mig med en anden, men C.V. bad mig gå en anden vej for ikke at tirre manden yderligere.

Selve målearbejdet med flagrejsning, bl.a. i skorstenpiben på et forladt hus, supplerende nivellementer, indskæring af målestationer, koter, ring, indtegning m.v. blev efterhånden rutine. Nogle steder blev anvendt aparte løsninger, f.eks. at bruge tomme flasker i stedet for pløkke, at bruge målebordet uden stativ, når sigtet var bedst nede ved jorden m.v.

Afvekslingen bestod mest i hugormefangst. Det år vrimlede det med hugorme i hedemoserne. Vi slog dem ihjel med kotespaden eller fangede dem i flasker, og tog dem med hjem. De levende blev sluppet løs i en tom stue, hvor vi havde anbragt noget lyng på gulvet = Dette må være rygtedes i lejren, for en dag stod en meget vred oberst i barakken og råbte op. Så måtte vi løslade ormegårdens besætning.

Det regnede ofte, så 1308 og jeg var glade for et forladt hus på vort område. Det var svært molestreret allerede. Vi fandt at få tiden til at gå med at spille dam. Vi brugte mærkekridtet til at male et dambræt på gulvet, og brugte murbrokker og glasstykker, som vi selv slog ud, som brikker.

En dag kom 3 mennesker derhen. Det var deres gamle barndomshjem, som tyskerne havde jaget dem ud af. Vi var enige med dem i at beklage husets dårlige tilstand, men fortalte ikke om vort lille hærværk.

Når arbejdet med måling, beregning og tegning var overstået, gik fritiden med bl.a. bordtennis, sang, musik og sjov i barakken. Hvis vejret var godt, cyklede vi til Sunds Sø for at bade. Vi tog også en gang imellem "Seks løberen (toget kl. 18,00) til Viborg og gik på "Revolverkroen". Intet af dette eksisterer mere. Banen er nedlagt og kroen borte.

Efter knap 4 måneder var vi færdige og rejste hjem igen Lørdag den 8. Oktober.

Det var en både spændende og lærerig tid for os. Den gav vort hold stort sammenhold og mere faglig dygtighed.

Vi rejste ud den 16.Maj. Vor leder (Brigadeforstander) var korpsofficiant H.P.Brødstrup Holm. Jeg skulle bo "perverst" (pr.Verst),og stod ud på eftermiddagen på stationen der med alt mit gods.Jeg fik det kørt ud af en lokal vognmand til mit kvarter på en gård i Stilund.Det var den gang,der var indkvartering på militær vis via sognefogeden. Gården lå uden for lysnettet,så det eneste elektriske var malkemaskinen og radioen. En vindmotor opladede en række akkumulatorer,der trak disse.Belysningen var petroleumslamper,men det var meget hyggeligt,og værterne var flinke og rare.

I Juni var jeg færdig med den første kvart og flyttede til næste sted. Det var telefoncentralen i Ravning,hvor jeg boede hos en rigtig rar dame. Her prøvede jeg at betjene sådan et rigtig gammelt bord med propper,ligesom i Julekalenderen. Så gik turen til en stor gård i Vork.Det var hos sognefogeden selv.Eneste bemærkning i dagbogen "cykelsmed i Ødsted".

Næste flytning var til Mølkær Kro lidt uden for Ødsted.Det var en fidus, nogle sognefogeder anvendte,hvis det kneb med at finde kvarterværter.Man blev indkvarteret på kroen.Vi betalte de reglementerede dagpenge og nat-tillæg til sognefogeden, som så ordnede regningen med kroen over kommunekassen.

August bød på 2 flytninger,begge til temmelig store garde.Vi blev overalt godt modtaget og gik ind i familien og dens liv.Der var ikke noget at klage over her.Af notaterne fremgår,at vi var 4 gange i Vejle (på Sevilla).Sidste gang var den 31.August,hvor vi fejrede elevtidens afslutning og udnævnelsen til topografmedhjælper.

Derefter fortsatte rekognosceringen til 19.Oktober

Arbejdet hjemme og ude fortsatte også i årene fremover.Nogle forlod Geodætisk Institut,og nye kom til.

Jeg er idag glad for hvert eneste af mine 47 år som topograf.Tænk sig at have oplevet de sidste militære(Korpsofficerter og officerer)blive afløst af topografer. At have været med i den tekniske udvikling fra tushpen over gravure frem til nutidens skærme.Men ikke mindst at have arbejdet sammen med en række dejlige mennesker om opgaverne.

Selv om topograferne som benævnelse er borte,så overlever ånden i blandt de tilbageværende forhåbentlig langt ud i fremtiden.

Der var så meget,jeg gerne ville sige og fortælle,at hele denne bog ikke har sider nok.Lad migså sige TAK til alle topografer,og ønske jer alle alt godt fremover.

J.K.Hansen.